

Predicting Academic Achievement of University of Applied Sciences and Technology Students in Qom Province Based on Attitude Towards Field of Study, Future Career, and Labor Market Needs

Reza Mohammadi¹ & Ali Akbar Khoshgoftar Moghadam²

¹ PhD of student, Department of Educational Administration, Faculty of Humanities, Qom Branch, Islamic Azad University, Qom, Iran. Kejs.Qom@gmail.com

² Associate professor, Department of Educational Administration, Faculty of Humanities, Qom Branch, Islamic Azad University, Qom, Iran, (Corresponding Author). khoshgoftar1346@gmail.com

Abstract

This research aims to predict the academic achievement of students at the University of Applied Sciences and Technology in Qom province based on their attitude towards their field of study, future career, and labor market needs. This descriptive-survey research employs a correlational method. The statistical population consisted of 2500 students from applied science education centers in Qom. A sample of 175 students was determined using GPower software and selected through simple random sampling. The research tools included two standard questionnaires, and students' GPA was used as an indicator of academic achievement. Data analysis was conducted using Pearson's correlation test and multiple regression analysis. The findings revealed a significant model (adjusted $R^2 = 0.055$, $p < 0.05$, $F = 6.078$), explaining 5.5% of the variance. Labor market needs were not reported as a significant predictor. Furthermore, a negative and significant relationship was found between attitude towards the field of study and future career, and academic achievement.

Keywords: academic achievement, attitude, field of study, future career, labor market, applied science.

Received: 2024/05/10; Received in revised form: 2024/07/23; Accepted: 2024/08/31; Published Online: 2025/10/01

How To Cite: Mohammadi, R.; & Khoshgoftar Moghadam, A.A., (2025). Predicting Academic Achievement of University of Applied Sciences and Technology Students in Qom Province Based on Attitude Towards Field of Study, Future Career, and Labor Market Needs, *Journal of Research in Instructional Methods*, 2 (3), 39-60. doi: <https://doi.org/10.22091/jrim.2024.10736.1068>

Published by: University of Qom

© The Author(s)

Article type: Research

Introduction

The higher education system in any country plays a vital role in its economic and social development. One of the main objectives of higher education is to train specialized and skilled human resources to meet the needs of the labor market. In this regard, universities and higher education centers are obligated to prepare students for entering the job market and employability by providing high-quality education relevant to the needs of society. The University of Applied Science and Technology, with its emphasis on skills-based and applied education, strives to train specialized manpower in line with labor market demands. However, students' academic progress, as a key indicator of their performance and a factor influencing their future career success, is affected by various elements. Students' attitudes towards their field of study and future career, as well as their awareness of labor market needs, are among the factors that can impact their motivation, effort, and consequently, their academic progress. This research aims to investigate the impact of attitudes towards the field of study, future career prospects, and labor market needs on the academic progress of students at the Qom University of Applied Science and Technology. A better understanding of these factors and how they influence academic progress can assist policymakers and educational planners in improving the quality of education and increasing the employability of graduates.

Findings

In this study, 175 students from the Qom University of Applied Science and Technology were selected using simple random sampling. Data were collected using two standard questionnaires: "Students' Attitudes towards Field of Study and Future Career" and "Labor Market Needs." Students' GPA was used as an indicator of academic progress. Descriptive findings revealed that the majority of students (89%) expressed satisfaction with their field of study, and 75% developed a stronger interest in it after enrollment. However, 37% of students expressed concern about the job market prospects in their selected field. Also, 87% of the students were interested in working in their field of study. The results of multiple regression analysis indicated a negative and significant relationship between attitudes towards the field of study, future career, and academic progress ($\beta = -0.336$, $P < 0.05$). In other words, students with more positive attitudes towards their field of study and future career had lower GPAs. This finding was contrary to expectations and requires further investigation and analysis. Moreover, the findings showed that labor market needs were not a significant predictor of academic progress ($P > 0.05$). This finding may indicate that labor market needs are not fully reflected in the educational programs of the Qom University of Applied Science and Technology. Furthermore, the findings revealed a positive correlation between attitudes towards the field of study and future career, as well as awareness of labor market needs. This finding could imply that stu-

dents with more positive attitudes towards their field of study and future career also have greater awareness of labor market needs.

Conclusion

Based on the findings of this study, it can be concluded that attitudes towards the field of study and future career, as well as labor market needs, are important factors that can influence students' academic progress. However, the relationship between these variables is complicated and requires further investigation. The significant and unexpected finding of this study was the negative relationship between positive attitudes towards the field of study and future career, and academic progress. Several reasons could explain this finding, including excessive pressure to succeed, unrealistic expectations of the labor market, or choosing a field of study based on non-academic criteria. Furthermore, the lack of a significant impact of labor market needs on academic progress may indicate a need to revise educational programs and align them with the actual needs of the labor market. Based on the findings of this study, it is recommended that universities and higher education centers pay more attention to providing career counseling services and guiding students in choosing their field of study and planning for their future careers. It is also essential to revise and update educational programs considering the ever-increasing demands of the labor market.

References

- Agarkov, G. A., Tarasyev, A. A., & Sushchenko, A. D. (2020). Optimization of students' graduation by the university taking into account the needs of the labor market. *IFAC-PapersOnLine*, 53(2), 17399-17404.
- Almashayekhi, Abdullah., & Ukil, Minhajul Islam. (2024). Interested to start a venture but worried about the future: Investigating the role of resilience in fear of career uncertainty and entrepreneurial intention. *Acta Psychologica*, 243, 104148.
- Arasteh, H., Ketabdar, M. R., Abdollahi, B., & Zainabadi, H. R. (2022). Accountability of the Iran's Universities to the Labor Market from the Perspective of Higher Education Experts. *Iranian Journal of Culture and Health Promotion*, 6(2), 351-359. [In Persian]
- Berlingieri, F., Diegmann, A., & Sprietsma, M. (2023). Preferred field of study and academic performance. *Economics of Education Review*, 95, 102409.
- Cojocariu, V. M., & Puiu, M. (2014). Career-Counselling Practices for University Students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 149, 222-227.
- Guerrero, D. F. (2020). Industry-university collaboration in rural and metropolitan regions: What is the role of graduate employment and external non-university knowledge?. *Journal of Rural Studies*, 78, 516-530.
- Ilyés, V., & Sebők, A. (2023). University peers and career prospects: The impact of university ties on early labor market outcomes. *Economics of Education Review*, 96, 102456.
- Izadi, S., Salehi Omran, A., & Qurbani, A. (1389). Evaluating the employment status of graduates of Applied Scientific University. *Journal of Iranian Higher Education*, 1-24. [In Persian]
- Tamannaifar, M. R., & Gandomi, Z. (2011). The relationship between progress motivation and academic progress in students. *Education Strategies in Medical Sciences*, 4(1) 9-15. [In Persian]
- Tarverdizadeh, H., Taghipour, M., & Nezamivand, S. (2019). Predicting students' academic achievement based on emotional intelligence, personality and demographic characteristics, attitude towards education and future career with the mediation of academic resilience. *Education Research*, 65(16) 187-210. [In Persian]

پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه جامع علمی کاربردی استان قم براساس نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی و نیازهای بازار کار

رضا محمدی^۱ و علی اکبر خوش گفتار مقدم^۲

دانشجو دکتری مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران. Kejs.Qom@gmail.com
استادیار مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران (نویسنده مسئول) khoshgoftar1346@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر، پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه جامع علمی کاربردی استان قم بر اساس نگرش به رشته تحصیلی، آینده شغلی و نیازهای بازار کار بر اساس پژوهش‌های انجام شده و از نظر نوع، توصیفی - پیمایشی و از نظر روش از نوع هم‌بستگی است. جامعه آماری پژوهش متشکل از دانشجویان مراکز آموزش علمی کاربردی قم می‌باشد (۲۵۰۰ نفر). حجم نمونه از طریق نرم‌افزار GPower، ۱۷۵ نفر تعیین و اعضای نمونه به روش تصادفی ساده انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل دو پرسش‌نامه استاندارد است و معدل دانشجویان نیز، به عنوان شاخص پیشرفت تحصیلی منظور شد و تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها از طریق آزمون هم‌بستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه انجام شد. ارزیابی پایایی پرسش‌نامه‌ها به روش آلفای کرونباخ انجام شد. مقادیرهای آماره آلفا ۰.۸۲ و ۰.۹۶ به دست آمد که نشانگر پایایی مناسب ابزار است. یافته‌ها نشان داد با استفاده از روش تحلیل رگرسیون هم‌زمان، مدل معنی‌داری به دست آمد ($R=0.055$ مجذور R تنظیم شده و $P>0.05$ و $F=6.078$)؛ این مدل ۵/۵ درصد از واریانس را توجیه می‌کند ($R=0.055$ مجذور R تنظیم شده) و نیازهای بازار کار پیش‌بینی‌کننده معنی‌داری گزارش نشد. همچنین رابطه منفی و معنی‌داری بین نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی و پیشرفت تحصیلی وجود داشت.

کلید واژه‌ها: پیشرفت تحصیلی، نگرش، رشته تحصیلی، آینده شغلی، بازار کار، علمی کاربردی.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۲/۲۱؛ تاریخ اصلاح: ۱۴۰۳/۰۴/۳؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۶/۱۰؛ تاریخ انتشار آنلاین: ۱۴۰۳/۰۷/۱۰

استاد: محمدی، رضا؛ خوش گفتار مقدم، علی اکبر. (۱۴۰۳). پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه جامع علمی کاربردی استان قم براساس نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی و نیازهای بازار کار، *پژوهش در روش‌های آموزش*، ۲ (۳)، ۶۰-۳۹. doi: <https://doi.org/10.22091/jrim.2024.10736.1068>

نوع مقاله: پژوهشی

© نویسنده‌گان

ناشر: دانشگاه قم

مقدمه

در دنیای پویای امروز، آموزش عالی نقشی محوری در ارتقای سطح دانش، مهارت‌ها و توانمندی‌های افراد ایفا می‌کند. دانشگاه‌ها به‌عنوان کانون‌های تعلیم و تربیت، وظیفه‌ای خطیر بر عهده دارند تا دانشجویان را برای ورود به عرصه‌های مختلف جامعه آماده سازند. در این میان، دانشگاه جامع علمی کاربردی با تمرکز بر آموزش‌های مهارتی و کاربردی، گامی ارزشمند در راستای تربیت نیروی کار متخصص و متناسب با نیازهای بازار کار برداشته است. تأکید بر تقسیم کار ملی در حوزه‌های مهارتی آموزش عالی و تبیین نقش دانشگاه جامع علمی کاربردی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل سهم و مؤثر در ایجاد اشتغال و تأمین نیروی انسانی میانی کشور، توسعه فضای آموزش‌های شایستگی محور و شغل مدار و متناسب با نیازهای شاغلین و جویندگان کار و ریزنی با صنایع مختلف جهت تضمین اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان از جمله راهبردهای کلان دانشگاه جامع علمی کاربردی است. ۸۵ درصد کارفرمایان مهم‌ترین نقاط قوت دانشگاه جامع علمی کاربردی را به ترتیب اولویت: آماده‌سازی و جهت‌دهی دانش‌آموختگان برای انتخاب حوزه شغلی خاص و اجرای رشته‌های خاص و مورد نیاز کشور معرفی کرده‌اند. همچنین ۱۵ درصد از کارفرمایان به‌روزر بودن و کاربردی بودن آموزش‌ها و ایجاد حس مسئولیت‌پذیری و علاقه‌مندی شغلی در دانش‌آموختگان را از سایر نقاط قوت دانشگاه ارزیابی کرده‌اند (ایزدی، صالحی عمران، و قربانی، ۱۳۸۹).

پیشرفت تحصیلی به‌عنوان یکی از شاخص‌های کلیدی عملکرد دانشجویان، همواره مورد توجه پژوهشگران و متولیان امر آموزش بوده است. از شاخص‌های مهم کیفیت و اثربخشی سیستم‌های آموزشی، پیشرفت تحصیلی است که در هر جامعه‌ای بیانگر نظام آموزشی کارآمد و موفق است. ارزیابی پیشرفت و عملکرد تحصیلی در حوزه آموزش و یادگیری به‌مثابه مفهوم کنترل کیفیت در حوزه تولید و صنعت است که می‌تواند موجب تضمین کارایی و اثربخشی اندوخته‌ها و مهارت‌های علمی و عملی افراد متخصص به‌عنوان محصولات نهایی حوزه تعلیم و تربیت و به دنبال آن بهبود و تقویت بازده دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی شود (تاروردی‌زاده، تقی‌پور و نظامی‌وند، ۱۳۹۹).

نقطه مقابل پیشرفت تحصیلی، اُفت تحصیلی است که بر اساس مطالعات متعدد تأثیر بسزایی در سرنوشت فرد داشته و همچنین هزینه گزافی به خانواده و جامعه تحمیل می‌کند؛ در ایران این امر از مهم‌ترین مشکلات کنونی نظام آموزشی است که هر ساله ده‌ها میلیارد ریال از بودجه کشور را هدر می‌دهد و نیروهای بالقوه و سرمایه‌های جامعه که همان نیروی انسانی است، بی‌ثمر می‌ماند (تمنایی فر و گندمی، ۱۳۹۰).

عوامل متعددی بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان تأثیر می‌گذارند که از جمله آنها می‌توان به نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی و نیازهای بازار کار اشاره کرد.

نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی، انعکاس‌دهنده باورها، تمایلات و انگیزه‌های دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و مسیر شغلی آینده آنهاست. نتایج یک مطالعه که با هدف تعیین نگرش دانشجویان بهداشت محیط، نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود در دانشگاه علوم پزشکی شیراز انجام شد نشان داد که بیش از ۸۰ درصد دانشجویان بدون هیچ شناخت قبلی از رشته، آن را انتخاب کرده و بیش از ۹۰ درصد آنها این رشته را از اولویت‌های انتخاب رشته خود ندانسته و ۸۰ درصد از آنها بیان کردند که رشته آنها از موقعیت شغلی مناسبی برخوردار نیست (رجبی و دیگران، ۱۴۰۱). براساس مطالعه انجام‌شده روی نمونه‌هایی از دانشجویان جوان دانشگاه در بنگلادش (۵۵۳ نفر) نشان داد که ترس از عدم اطمینان شغلی تأثیر منفی معنی‌داری دارد، این مطالعه نشان داد که دانش‌آموزان تاب‌آور می‌توانند بر ترس مربوط به شغل خود غلبه کنند و بر ایجاد سرمایه‌گذاری‌های جدید تمرکز کنند (المشایخی و آکیل، ۲۰۲۴).^۱ دانشجویانی که نگرش مثبتی به رشته تحصیلی خود دارند، با انگیزه و تلاش بیشتری به یادگیری می‌پردازند و در نهایت به موفقیت‌های تحصیلی بیشتری دست می‌یابند. دانشجویانی که در رشته تحصیلی مورد نظر خود ثبت‌نام نکرده‌اند، بیشتر احتمال دارد رشته خود را تغییر دهند، فارغ‌التحصیلی را به تأخیر بیندازند و ترک تحصیل کنند که احتمالاً وضعیت اجتماعی - اقتصادی آنان متأثر از این تلاش و انگیزه کمتر است (برلینجری و همکاران، ۲۰۲۳)^۲ از سوی دیگر، نیازهای

^۱ Almashayekhi & Ukil

^۲ Berlingieri et al

بازار کار به عنوان عامل خارجی، می‌تواند بر انتخاب رشته تحصیلی و مسیر شغلی دانشجویان تأثیر بگذارد. همچنین، دانشجویانی که از نیازهای بازار کار آگاه هستند، می‌توانند رشته تحصیلی خود را با توجه به این نیازها انتخاب کنند و در نهایت شانس بیشتری برای یافتن شغل مناسب خواهند داشت. در مطالعه‌ای در مجارستان با مقایسه ورودی‌های جدید به شرکت‌ها معلوم شد که فارغ‌التحصیلان دارای سابقه کارآموزی و شناخت محیط کار پس از استخدام نتایج بهتری در بازار کار دارند؛ آنها دستمزد بالاتری می‌گیرند، موقعیت‌های بهتر و معتبرتری به دست می‌آورند، و مدت زمان بیشتری در شرکت جدید خود می‌مانند (الیاس و سبوک، ۲۰۲۳).^۱

در دنیای امروز تحولات با سرعت چشمگیری رخ می‌دهند و از طرفی دیگر یکی از چالش‌های مهم نظام آموزش عالی، افزایش نرخ بیکاری در میان فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها است تا جایی که معاون آموزشی دانشگاه جامع علمی کاربردی در سال ۱۴۰۰ اعلام کرد: «۴۲ درصد بیکاران کشور دانش‌آموختگان آموزش عالی هستند.» (آراسته و دیگران، ۱۴۰۱). انتخاب رشته تحصیلی مناسب یکی از مهم‌ترین تصمیماتی است که هر فرد در دوران جوانی با آن روبه‌رو می‌شود. این انتخاب نه تنها مسیر آینده شغلی و تحصیلی را تعیین می‌کند، بلکه بر کیفیت زندگی، رضایت شغلی و جایگاه اجتماعی نیز تأثیر بسزایی خواهد داشت.

از جمله موانع تسهیل‌سازی هدایت فارغ‌التحصیلان به بازار کار، می‌توان به: بی‌علاقگی برخی دانشجویان و عدم مشارکت آنها در فعالیتهای مشاوره شغلی که به آنها ارائه می‌شود، کافی نبودن کارکنانی که فعالیت مشاوره شغلی را انجام می‌دهند، عدم وجود پیشنهاد شغلی مرتبط در بازار کار، عدم تمایل کارفرمایان به استخدام فارغ‌التحصیلان جوان و آموزش ناکافی آنان (میشل و همکاران، ۲۰۱۴)^۲ اشاره نمود. توسعه نظام اجتماعی - اقتصادی و بازار کار ارتباط مستقیمی با تربیت متخصصان جوان در مؤسسات آموزش عالی مطابق با نیازهای مناطق در حال توسعه دارد. برای بهینه‌سازی عملکرد بازار کار، لازم است

¹ Ilyés & Sebók

² Mihaela et al

با توجه به زمینه‌های آموزشی، کمبود نیروی انسانی متخصص جبران شود و نسبت‌های ساختاری تعداد بهینه فارغ‌التحصیلان بر اساس سهم شاغل و بیکار در بخش‌های مختلف تعیین شود. دانشگاه نیازهای بازارهای کار را با بخش قابل توجهی از متخصصان جوان ماهر برآورده می‌کند. برای بهینه‌سازی فرایند آموزشی، لازم است با تعیین بیکاری در بازار کار، تأثیر مسیرهای آموزشی فارغ‌التحصیلان بر بازار کار تحلیل و مدل‌سازی شود (گاوریل و همکاران، ۲۰۲۱)^۱.

ارتباط پیشرفت تحصیلی و بازار کار نیز دغدغه‌ای دیرینه در آموزش عالی بوده است. از سویی، موفقیت در تحصیل، کلید دسترسی به فرصت‌های شغلی مناسب تلقی می‌شود و از سوی دیگر، نیازهای بازار کار همواره در حال تغییر و تحول است. برنامه‌های درسی دانشگاه‌ها فاقد تناسب لازم با بازار کار، انعطاف‌پذیری در برنامه، پذیرش تغییر، مشارکت متخصصان و ذی‌نفعان امر، تجربیات جهانی، و ارتباط درونی میان برنامه‌هاست (آراسته و دیگران، ۱۴۰۱).

کمیسیون اشتغال و مهارت انگلستان، برای سال ۲۰۳۰ میلادی، ۱۳ روند پرنفوذ و تأثیرگذار در مشاغل و مهارت‌ها را ترسیم نموده است که در توصیف بخش آموزش از جمله به افزایش تقاضا برای آموزش‌های مبتنی بر کار تأکید می‌کنند (کریمی و احمدی، ۱۴۰۱). در توصیف این امر ضرورت هم‌سویی برنامه‌های آموزشی با نیازهای بازار کار را بیش‌ازپیش آشکار می‌کند. در دنیای پویای امروز، دانشگاه به‌مثابه پلی میان دانش و بازار کار عمل می‌کند. دانشجویان این دانشگاه‌ها با امید کسب دانش و مهارت‌های لازم برای ورود به بازار کار و ایجاد آینده‌ای روشن گام در مسیر علم و دانش می‌گذارند. در دانشگاه جامع علمی‌کاربردی، ارتباط پیشرفت تحصیلی و بازار کار به‌عنوان محور اصلی برنامه‌ریزی‌ها و فعالیت‌ها قرار گرفته است. این دانشگاه با رویکردی نوین و علمی، به دنبال ایجاد پیوندی ناگسستنی بین دانش و اشتغال است.

در این راستا، نشست‌های مختلفی با مدیران، خبرگان و کارشناسان بخش‌های دولتی،

¹ Gavriil et al.

خصوصی و سایر حوزه‌های مرتبط در خصوص نیازهای بازار کار و مهارت‌های مورد تقاضا در استان قم انجام شده است. بر پایه این نشست‌ها و تعاملات، برنامه‌های آموزشی و مهارتی ارائه شده در دانشگاه جامع علمی کاربردی استان قم به طور مستمر بازنگری و به‌روزرسانی می‌شوند تا همگام با نیازهای بازار کار باشند. این امر به دانشجویان کمک می‌کند تا مهارت‌های عملی خود را در محیط واقعی کار به کار ببندند و آمادگی لازم برای ورود به بازار کار را کسب کنند. نتایج یک مطالعه در دانمارک حاکی از آن بود که تعاملات مؤثر و سازنده صنعت و دانشگاه در استخدام هدفمند دانش‌آموختگان تأثیر قابل توجهی دارد (گوررو، ۲۰۲۰)^۱؛ درحالی‌که دانشگاه جامع علمی کاربردی با تمرکز بر آموزش‌های مهارتی و کاربردی در جهت تربیت نیروی کار متخصص و متناسب با نیازهای بازار کار گام برمی‌دارد، پیشرفت تحصیلی دانشجویان به‌عنوان یکی از شاخص‌های کلیدی عملکرد، تحت تأثیر عواملی همچون نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی و نیازهای بازار کار قرار دارد. این پژوهش، به بررسی پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه جامع علمی کاربردی استان قم بر اساس نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی و نیازهای بازار کار پرداخته شده است. فرضیه‌های اصلی این پژوهش عبارت‌اند از:

نگرش مثبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی با پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت دارد.

نیازهای بازار کار با پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت دارد.

بین نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی و نیازهای بازار کار هم‌بستگی وجود دارد.

روش شناسی پژوهش

تحقیق حاضر از لحاظ اهداف پژوهش، کاربردی و از نظر نحوه گردآوری داده‌ها توصیفی از نوع هم‌بستگی تحلیل رگرسیون چندگانه^۲ است. جامعه آماری در این پژوهش، شامل دانشجویان دانشگاه جامع علمی کاربردی استان قم (۲۵۰۰ نفر) در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بودند که برخی از آنان در آن نیمسال دانش‌آموخته شده بودند. از کل جامعه آماری به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده و با استفاده از نرم افزار GPower 3.1 در جامعه محدود با سطح اطمینان اسمی ۰.۹۹، تعداد نمونه آماری ۱۷۵ نفر تعیین شد و به‌منظور

^۱ Guerrero

^۲ multiple

نظرسنجی از جامعه هدف، دو پرسش نامه استاندارد «نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی» (جمالی و قلعه نوی، ۱۳۹۲) با ۱۷ سؤال و «نیازهای بازار» (اجتهادی و بهروزی، ۱۳۸۵) حاوی ۳۴ سؤال براساس طیف پنج گزینه ای لیکرت بود. معدل دانشجویان نیز، به عنوان شاخص پیشرفت تحصیلی منظور شد. پس از هماهنگی های مورد نیاز، پرسش نامه های پژوهش به صورت برخط در فرم ساز پرس لاین طراحی شد و لینک پرسش نامه در گروه های مجازی دانشجویان مراکز علمی کاربردی قم توزیع شد و پس از بیان توضیحات لازم و اهداف کلی پژوهش از آنان دعوت شد تا در پژوهش شرکت کنند. در مدت سه روز ۳۸۴ نفر پرسش نامه را رؤیت کرده و ۱۷۵ نفر به آن پاسخ دادند. ارزیابی پایایی پرسش نامه به روش آلفای کرونباخ انجام شد. مقدارهای آماره آلفا ۰.۸۲ و ۰.۹۶ به دست آمد که نشانگر پایایی مناسب ابزار است. مجذور هم بستگی چندگانه همه گزاره های پرسش نامه با کل آزمون مثبت بود و نیازی به حذف یا اصلاح گزاره ها وجود نداشت. روایی پرسش نامه استاندارد «نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی» در پژوهش (بدیع زاده و ارشاد، ۱۳۹۵) و همچنین روایی پرسش نامه استاندارد «نیازهای بازار کار» در پژوهش (اجتهادی و بهروزی، ۱۳۸۵) سنجیده شده و مثبت بوده است.

جدول ۱: محاسبه ضریب پایایی پرسش نامه های پژوهش

عنوان پرسش نامه	تعداد سؤالات پرسش نامه	ضریب پایایی	سازگاری درونی پرسش نامه
نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی	۱۷	۰.۸۲۶	خوب
نیازهای بازار	۳۴	۰.۹۶۶	عالی

جدول ۲: محاسبه ضریب پایایی زیرمقیاس های پرسش نامه های پژوهش

عنوان پرسش نامه	زیر مقیاس	شماره سؤالات	ضریب پایایی
نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی	ندارد.	-	-
نیازهای بازار	نیازهای فنی و ابزاری	۱ تا ۸	۰.۸۹۳
	نیازهای شناختی	۹ تا ۱۴	۰.۸۶۷
	نیازهای شخصیتی	۱۵ تا ۲۰	۰.۸۲۳
	نیازهای ارتباطی	۲۱ تا ۲۸	۰.۹۳۷
	نیازهای مدیریتی	۲۹ تا ۳۴	۰.۸۷۴

جهت تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها از طریق آزمون هم‌بستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه از نرم‌افزار SPSS 27 استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

در این پژوهش که باهدف بررسی وجود رابطه پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علمی کاربردی استان قم بر اساس نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی و نیازهای بازار است میانگین و انحراف معیار متغیرها به شرح ذیل به دست آمد.

جدول ۳: یافته‌های توصیفی مربوط به میانگین و انحراف معیار متغیرها

عنوان متغیر	میانگین	انحراف معیار	فراوانی
معدل	۱۶.۸۱۳۱	۲.۷۵۸۳۱	۱۷۵
نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی	۵۸.۴۲	۹.۰۴۳	۱۷۵
نیازهای بازار کار	۱۱۸.۷۰	۲۵.۹۲۲	۱۷۵

جدول ۴: اطلاعات جمعیت‌شناسی (دموگرافیک) اعضای نمونه آماری پژوهش

متغیرها	زیرمقیاس	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	زن	۸۴	۴۸٪
	مرد	۹۱	۵۲٪
وضعیت تأهل	متأهل	۱۲۵	۷۱.۵٪
	مجرد	۵۰	۲۸.۵٪
سن	کمتر از ۳۰	۴۷	۲۷٪
	بین ۳۰ تا ۴۰ سال	۷۴	۴۲٪
	بالتر از ۴۰ سال	۵۴	۳۱٪
مقطع تحصیلی	دانشجوی کاردانی	۸۷	۴۸٪
	دانشجوی کارشناسی	۷۳	۴۱.۷٪
معدل	فارغ‌التحصیل	۱۸	۱۰.۳٪
	کمتر از ۱۴	۱۱	۶٪
میانگین: ۱۷	بین ۱۴ تا ۱۶	۲۴	۱۴٪
	بین ۱۶ الی ۱۸	۶۹	۳۹٪
	بالتر از ۱۸	۷۱	۴۱٪

طبق یافته‌های پژوهش حاضر ۸۹٪ دانشجویان از رشته تحصیلی خود راضی بودند و ۷۵٪ پس از تحصیل در این رشته علاقه بیشتری نسبت به رشته خود پیدا کرده بودند و حدود ۵۷٪ معتقد بودند اساتید این رشته باعث ترغیب دانشجویان برای پیدا کردن شغل

مناسب می‌شوند. ۳۷٪ نسبت به بازار کار رشته تحصیلی خود، نگران بودند و ۸۷٪ به کارکردن در رشته تحصیلی خود علاقه‌مند بودند و ۷۴٪ پس از گذراندن مقطع تحصیلی فعلی در مقاطع بالاتر ادامه تحصیل خواهند داد. ۵۴٪ معتقد بودند دروس ارائه شده کاربردی و قابل استفاده در محیط کار هستند. ۲۸٪ نظر داشتند مدرسان از انواع شیوه‌های تدریس متناسب و متنوع استفاده نمی‌کنند. ۷۵٪ آموزش‌های ارائه شده را منجر به توانایی ایجاد تعامل (ارتباط) با دیگران دانسته‌اند که باعث ایجاد مهارت‌های ارتباطی گروهی شده است. ۶۵٪ معتقد بودند آموزش‌های ارائه شده، باعث شناخت کارآموزان از فرایند انجام کارها در محیط کار، شده است و نیز به داشتن پشتکار و حرکت به سمت پیشرفت منجر شده است. ۶۲٪ آموزش‌های ارائه شده را باعث شناخت، درک و تحلیل فرایند کار، اظهار نمودند و همچنین مهارت مشارکت‌پذیری و مشارکت‌جویی را به دست آورده‌اند. ۶۰٪ اعلام نمودند با تحصیل در این دانشگاه توانایی قدرت خلاقیت در آنان ایجاد شده است. ۵۹٪ معتقد بودند تحصیل در این دانشگاه، اعتمادبه‌نفس لازم را جهت ورود به بازار کار ایجاد نموده است.

جدول ۵: خلاصه مدل رگرسیون

مدل	ضریب هم‌بستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تنظیم شده	خطای استاندارد برآورد
هم‌زمان	۰.۲۵۷	۰.۰۶۶	۰.۰۵۵	۱.۷۴۸۴۵

جدول ۶: تحلیل واریانس

مدل	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	آماره F	سطح معنی‌داری
هم‌زمان	رگرسیون	۲	۱۸۶.۰۹	۶.۰۷۸	۰.۰۰۳
	باقیمانده	۱۷۲	۳.۰۵۷		
	کل	۱۷۴			

یافته‌ها نشان داد با استفاده از روش تحلیل رگرسیون هم‌زمان، مدل معنی‌داری به دست آمد ($P < 0.05$ و R مجذور تنظیم شده و $F = 6.078$) این مدل ۵/۵ درصد از واریانس را توجیه می‌کند (R مجذور تنظیم شده) و نیازهای بازار کار

پیش‌بینی‌کننده معنی‌دار نبود. رابطه منفی و معنی‌داری بین نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی و پیشرفت تحصیلی وجود داشت و مقدار خطای استاندارد برآورد برابر با ۱.۷۴۸۴۵ بود.

جدول ۷: ضرایب رگرسیونی متغیرهای مورد مطالعه

متغیرها	مقادیر غیراستاندارد		مقادیر استاندارد	آزمون t	معناداری	شاخص‌های هم خطی	
	B	Std.Error	β	t		VIF	Tolerance
مقدار ثابت	۲۰.۰۰۵	۰.۸۶۸		۲۳.۰۴۱	<۰.۰۰۱		
نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی	-۰.۰۶۷	۰.۰۲۲	-۰.۳۳۶	-۳.۰۰۱	۰.۰۰۳	۰.۴۳۴	۲.۳۰۵
نیازهای بازار کار	۰.۰۰۸	۰.۰۰۸	۰.۱۲۲	۱.۰۸۶	۰.۲۷۹	۰.۴۳۴	۲.۳۰۵

یافته‌های آزمون نشان داد با معادله‌های زیر و پرکردن یک پرسش‌نامه نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی و پرسش‌نامه نیازهای بازار کار می‌توان نمره معدل ترم بعدی دانشجویان را محاسبه کرد.

$$(S)0.008 + (Q)0.067 - 20.005Y = \text{پیش‌بینی نمره معدل دانشجو بر اساس نمره خام (B)}$$

$$(S)0.122 + (Q)0.336Zy = - \text{پیش‌بینی نمره معدل دانشجو بر اساس نمره معیار (\beta)}$$

Q: نمره پرسش‌نامه نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی

S: نمره پرسش‌نامه نیازهای بازار کار

ضریب رگرسیون برای نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی (۰.۰۶۷-) منفی است. این نشان می‌دهد که با افزایش نمره نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی، به طور متوسط ۰.۰۶۷ واحد از پیشرفت تحصیلی کاسته می‌شود. ضریب رگرسیون برای نیازهای بازار کار (۰.۰۰۸) نزدیک به صفر است. این نشان می‌دهد که رابطه معنی‌داری بین نیازهای بازار کار و پیشرفت تحصیلی وجود ندارد. بتا برای نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی (۰.۳۳۶-) منفی است. این نشان می‌دهد که با افزایش یک واحد انحراف معیار در نمره نگرش به

رشته تحصیلی و آینده شغلی، ۰.۳۳۸ واحد از انحراف معیار در پیشرفت تحصیلی کاسته می‌شود. t برای نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی (۳.۰۰۱-) منفی و معنی‌دار است ($P < ۰.۰۵$)؛ این نشان می‌دهد که رابطه بین نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی و پیشرفت تحصیلی از نظر آماری معنی‌دار است. t برای نیازهای بازار کار (۱.۰۸۶) ناچیز و غیرمعنی‌دار است ($P > ۰.۰۵$) که نشان می‌دهد رابطه بین نیازهای بازار کار و پیشرفت تحصیلی از نظر آماری معنی‌دار نیست. شاخص تورم واریانس^۱ برای هر دو متغیر مستقل ۲.۳۰۵ است و بزرگتر از ۰.۱ است و همچنین اگماض^۲ برای هر دو متغیر مستقل ۰.۴۳۴ است و کوچکتر از ۱ است که نشان می‌دهد هم‌خطی بین متغیرهای مستقل وجود ندارد. به طور خلاصه یافته‌ها نشان می‌دهد که رابطه منفی و معنی‌داری بین نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی و پیشرفت تحصیلی وجود دارد. رابطه بین نیازهای بازار کار و پیشرفت تحصیلی از نظر آماری معنی‌دار نیست.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش، به دنبال بررسی تأثیر نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی و نیازهای بازار کار بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه جامع علمی‌کاربردی استان قم بود. فرضیه‌های اصلی این پژوهش عبارت بودند از:

فرضیه ۱: نگرش مثبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی با پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت دارد.

فرضیه ۲: نیازهای بازار کار با پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت دارد.

فرضیه ۳: بین نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی و نیازهای بازار کار هم‌بستگی وجود دارد.

یافته‌های این پژوهش نتایج جالبی را به ارمغان آورد:

برخلاف انتظار، رابطه منفی و معنی‌داری بین نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی و پیشرفت تحصیلی مشاهده شد و به این معنی است که دانشجویانی که نگرش مثبتی به

^۱ Vif (Variance inflation factor)

^۲ tolerance

رشته تحصیلی و آینده شغلی خود دارند، در واقع در معرض خطر افت تحصیلی قرار دارند. از دلایل احتمالی این یافته، فشار برای موفقیت (ممکن است فشار بیشتر برای موفقیت در کلاس درس، منجر به اضطراب، استرس و خستگی ذهنی شود که در نهایت بر عملکرد تحصیلی آنها تأثیر منفی می‌گذارد)، عدم تناسب انتظارات با واقعیت (انتظارات غیرواقعی از بازار کار ممکن است آنها را زمانی که با واقعیت بازار کار روبه‌رو می‌شوند، ناامید نموده و انگیزه و شوقشان را برای ادامه تحصیل از بین ببرد) و انتخاب رشته بر اساس معیارهای غیرعلمی (برخی از دانشجویان ممکن است رشته تحصیلی خود را بر اساس معیارهای غیرعلمی مانند علاقه خانواده، وضعیت شغلی دوستان یا پرستیژ اجتماعی انتخاب کنند. این دانشجویان ممکن است در طول تحصیل علاقه و انگیزه خود را برای ادامه تحصیل از دست بدهند و در نتیجه عملکرد تحصیلی آنها ضعیف شود) برشمرد.

در برخی از تحقیقات مشابه دیگر مانند نگرش دانشجویان رشته پرستاری دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی (مرزبان و مرزبان، ۱۳۹۷) و نگرش دانشجویان رشته بهداشت عمومی دانشگاه علوم پزشکی لرستان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی (مختاری کیا و دیگران، ۱۳۹۸) نتایج هم‌سویی به دست آمده است. رابطه معنی‌داری بین نیازهای بازار کار و پیشرفت تحصیلی مشاهده نشد. این یافته می‌تواند به این معنی باشد که در حال حاضر، نیازهای بازار کار به‌طور کامل در برنامه‌های آموزشی دانشگاه جامع علمی کاربردی استان قم انعکاس نیافته است.

هم‌بستگی مثبتی بین نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی و نیازهای بازار کار وجود داشت.

یافته‌های این پژوهش، چالش‌های جدیدی را در پیش روی آموزش عالی در ایران، به‌ویژه دانشگاه جامع علمی کاربردی، قرار می‌دهد. ضرورت توجه به عوامل روان‌شناختی و اجتماعی مرتبط با پیشرفت تحصیلی، بازنگری در برنامه‌های آموزشی برای انطباق با نیازهای واقعی بازار کار و ارائه خدمات مشاوره شغلی و تحصیلی به دانشجویان، از جمله اقداماتی است که باید برای ارتقای کیفیت آموزش عالی در این دانشگاه‌ها انجام شود.

با توجه به یافته‌های این پژوهش، پیشنهاد‌های زیر برای ارتقای کیفیت آموزش عالی در دانشگاه جامع علمی کاربردی ارائه می‌شود:

یک: بازنگری در برنامه‌های آموزشی با رویکرد تقاضامحور

با توجه به عدم انعکاس کامل نیازهای بازار کار در برنامه‌های آموزشی فعلی، برنامه‌های آموزشی دانشگاه جامع علمی کاربردی باید به طور مرتب با نیازهای واقعی بازار کار بازنگری و به‌روزرسانی شوند. انجام مطالعات و پژوهش‌های مستمر برای شناسایی دقیق نیازهای بازار کار (می‌توان از روش‌های مختلفی مانند نظرسنجی از کارفرمایان، تحلیل آگهی‌های استخدام و بررسی آمار و اطلاعات اشتغال استان برای شناسایی نیازهای بازار کار استفاده کرد)، تأکید بیشتر بر جذب اساتید متخصص با تجربه کار و خبره (حضور اساتید تجربی و خبره می‌تواند به افزایش کیفیت آموزش و انعکاس واقعی نیازهای بازار کار در برنامه‌های آموزشی کمک کند) و ایجاد فرصت‌های یادگیری تجربی برای دانشجویان (می‌توان از طریق دوره‌های کارآموزی، پروژه‌های واقعی و کارگاه‌های آموزشی، فرصت‌های یادگیری تجربی برای دانشجویان ایجاد کرد) از جمله اقدامات مؤثر در این زمینه است.

دو: ارائه خدمات استعدادسنجی و مشاوره شغلی

باتوجه به نگرش منفی برخی دانشجویان به رشته تحصیلی و آینده شغلی، خدمات مشاوره شغلی (استفاده از ابزارهای نوین مانند تست‌های شخصیت‌شناسی و استعدادیابی، برگزاری کارگاه‌های آموزشی مهارت‌های شغلی) می‌تواند به دانشجویان در انتخاب رشته تحصیلی مناسب، برنامه‌ریزی برای آینده شغلی و یافتن شغل کمک کند.

سه: تقویت مهارت‌های کارآفرینی و ایجاد کسب‌وکار

نظر به یافته عدم آمادگی برخی دانشجویان برای ورود به بازار کار می‌توان با حمایت از مراکز کارآفرینی و نوآوری و کلینیک‌های مشاوره اشتغال مراکز علمی کاربردی، برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی جهت ایجاد اشتغال پایدار، برگزاری رویدادهای شتاب، ایجاد شرکت‌های دانش‌بنیان، شناسایی مشاغل کم سرمایه و ارائه تسهیلات و حمایت‌های مالی

به دانشجویان کارآفرین، دانشجویان را برای ورود به بازار کار و ایجاد شغل آماده ساخت. چهار: همکاری و ارتباطات تنگاتنگ با صنایع و کارخانه‌ها

دانشگاه‌ها باید با صنایع و کارخانه‌های استان قم همکاری نزدیک‌تری برقرار کنند. این همکاری می‌تواند با فعالیت‌هایی از قبیل: ایجاد شورای متشکل از نمایندگان دانشگاه، صنایع و کارخانه‌ها (جهت ایجاد زمینه تبادل نظر و همکاری‌های مستمر)، برگزاری سمینارها و نشست‌های تخصصی مشترک (به‌منظور شناسایی آخرین تحولات و نیازهای بازار کار)، تأکید جدی بر ایجاد فرصت‌های کارآموزی برای دانشجویان در صنایع و کارخانه‌ها (به دانشجویان در کسب تجربه عملی و آمادگی برای ورود به بازار کار کمک می‌کند). پیگیری گردد.

پنج: تدوین نظام جامع ارزیابی آموزش‌های مهارتی

فقدان نظام جامع ارزیابی برای سنجش کیفیت آموزش عالی مهارتی یکی دیگر از یافته‌های این تحقیق بود. دانشگاه جامع علمی کاربردی باید برای سنجش کیفیت آموزش‌های مهارتی با استفاده از شاخص‌های متنوع، از جمله ارزیابی کیفیت آموزش (مانند پیشرفت تحصیلی دانشجویان، رضایت کارفرمایان از شایستگی‌ها و توانمندی‌های فارغ‌التحصیلان، نرخ اشتغال فارغ‌التحصیلان و اثربخشی برنامه‌های آموزشی) و مشارکت ذی‌نفعان مختلف در فرایند ارزیابی، نظام جامع ارزیابی آموزش‌های مهارتی را تدوین نماید.

شش: توجه به عوامل روان‌شناختی و اجتماعی مرتبط با پیشرفت تحصیلی

دانشگاه‌ها باید با در نظر گرفتن اهمیت سلامت روان و عوامل اجتماعی در موفقیت تحصیلی، اقداماتی را در دستور کار قرار دهند. این اقدامات شامل ارائه خدمات مشاوره روان‌شناسی برای کمک به دانشجویان در حل مشکلات شخصی و تحصیلی و ارتقای سلامت روان، برگزاری کارگاه‌های آموزشی مهارت‌های زندگی برای تقویت توانایی‌های مقابله‌ای و افزایش تاب‌آوری در برابر چالش‌ها و ایجاد محیطی مثبت و حمایتی در دانشگاه برای افزایش انگیزه و احساس تعلق خاطر دانشجویان است. هدف از این اقدامات، کاهش تأثیر عوامل روان‌شناختی منفی مانند نگرش‌های نامناسب نسبت به رشته تحصیلی یا آینده شغلی بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان است.

یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که برای ارتقای کیفیت آموزش عالی در دانشگاه جامع علمی کاربردی، باید اقدامات مختلفی در سطوح مختلف برنامه‌ریزی، اجرا و ارزشیابی انجام شود. پیشنهادهای ارائه شده در این بخش، راهکارهای عملی و قابل‌اجرایی را برای حل چالش‌های موجود و ارتقای کیفیت آموزش در این دانشگاه ارائه می‌دهد.

با اجرای این پیشنهادها و با همت و تلاش مسئولان و دست‌اندرکاران دانشگاه جامع علمی کاربردی، می‌توان شاهد ارتقای قابل‌توجه کیفیت آموزش عالی در این دانشگاه و افزایش کارایی و اثربخشی آن در تربیت نیروی انسانی متخصص و متعهد برای نظام جمهوری اسلامی ایران بود.

محدودیت‌های پژوهش

این مطالعه به‌صورت مقطعی انجام شده است و تغییرات نگرش به رشته تحصیلی، آینده شغلی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان را در طول زمان بررسی نکرده است. انجام مطالعات طولی می‌تواند به درک بهتری از چگونگی تغییر این متغیرها در طول زمان و تأثیر متقابل آنها بر یکدیگر کمک کند و از سوی دیگر این مطالعه فقط بر روی دانشجویان دانشگاه جامع علمی کاربردی استان قم انجام شده است. تعمیم‌یافته‌های این مطالعه به سایر دانشگاه‌ها، رشته‌های تحصیلی و مناطق نیاز به انجام تحقیقات بیشتر در این زمینه دارد.

پیشنهادهای برای تحقیقات آتی

باتوجه به یافته‌های این پژوهش و با هدف تکمیل و غنی‌تر کردن دانش موجود در زمینه آموزش عالی در دانشگاه جامع علمی کاربردی، پیشنهاد می‌شود تحقیقات آتی در زمینه‌های زیر انجام شود:

- مطالعات عمیق‌تر در مورد علل و عوامل زمینه‌ای مؤثر بر نگرش دانشجویان به رشته تحصیلی و آینده شغلی: انجام این مطالعات می‌تواند به درک عمیق‌تر از عواملی مانند عوامل خانوادگی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی مؤثر بر نگرش دانشجویان کمک کند.
- بررسی تطبیقی نگرش دانشجویان به رشته تحصیلی و آینده شغلی در دانشگاه‌های مختلف: این بررسی می‌تواند به شناسایی نقاط قوت و ضعف دانشگاه جامع

علمی کاربردی در مقایسه با سایر دانشگاه‌ها و ارائه راهکارهای مناسب برای ارتقای نگرش دانشجویان در این دانشگاه کمک کند.

- مطالعات بیشتر در مورد نیازهای واقعی بازار کار و تطابق برنامه‌های آموزشی دانشگاه جامع علمی کاربردی با این نیازها: این مطالعات می‌تواند به شناسایی شکاف‌های موجود بین برنامه‌های آموزشی و نیازهای بازار کار و ارائه راهکارهای مناسب برای به‌روزرسانی برنامه‌های آموزشی و ارتقای مهارت‌های دانشجویان برای ورود به بازار کار کمک کند.
- مطالعات بیشتر در مورد عوامل روان‌شناختی و اجتماعی مؤثر بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان در دانشگاه‌های مهارتی: این مطالعات می‌تواند به درک عمیق‌تر از عواملی مانند اضطراب امتحان، انگیزه تحصیلی و سبک‌های یادگیری مؤثر بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان کمک کند.

با انجام این تحقیقات، می‌توان به درک عمیق‌تر از چالش‌ها و فرصت‌های پیش روی آموزش عالی در دانشگاه جامع علمی کاربردی دست یافت و راهکارهای علمی و مبتنی بر شواهد را برای ارتقای کیفیت آموزش در این دانشگاه ارائه کرد. همچنین، ضروری است که یافته‌های تحقیقات به‌طور منظم به اطلاع مسئولان و دست‌اندرکاران دانشگاه جامع علمی کاربردی رسانده شود تا از آنها در سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌های آموزشی استفاده شود.

منابع

- ایزدی، صمد؛ صالحی عمران، ابراهیم و قربانی، عادل. (۱۳۸۹). ارزیابی وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاه جامع علمی کاربردی. *آموزش عالی ایران*، ۳(۲)، ۱-۲۴.
- آراسته، حمیدرضا؛ کتابدار، مجیدرضا؛ عبدالحی، بیژن؛ وزین‌آبادی، حسن رضا. (۱۴۰۱). پاسخ‌گویی دانشگاه‌های ایران به بازار کار از منظر خبرگان آموزش عالی. *فرهنگ و ارتقای سلامت*، ۶(۲)، ۳۵۹-۳۵۱.
- تاروردی‌زاده، هاجر؛ تقی‌پور، محمد؛ و نظامی‌وند، سمیرا. (۱۳۹۹). پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی دانشجویان براساس هوش هیجانی، ویژگی‌های شخصیتی و جمعیت‌شناختی، نگرش به تحصیل و آینده شغلی با میانجی‌گری تاب‌آوری تحصیلی. *پژوهشنامه تربیتی*، ۶۵(۱۶)، ۱۸۷-۲۰۶.
- تمنایی‌فر، محمد رضا؛ و گندمی، زینب. (۱۳۹۰). رابطه انگیزه پیشرفت با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان. *راهنمای آموزش در علوم پزشکی*، ۴(۱)، ۹-۱۵.
- رجبی، سعید؛ صالحی، نسیم؛ هاشمی، حسن و مباشری، فائزه. (۱۴۰۱). بررسی آگاهی و نگرش دانشجویان رشته مهندسی بهداشت محیط دانشگاه علوم پزشکی شیراز نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود. *سلامت و محیط زیست*، ۱۵(۴)، ۶۱۷-۶۳۲.
- کریمی، منوچهر و احمدی، سیدعلی‌اکبر. (۱۴۰۱). آرایه یک مدل شایستگی برای فارغ‌التحصیلان دانشگاهی به منظور اشتغال در هزاره سوم. *مدیریت برآموزش سازمان‌ها*، ۱۱(۲)، ۱۰۹-۱۳۳.
- مختاری‌کیا، عاطفه؛ اسدی‌پیری، زهرا؛ قاسم‌پور، سامان؛ علایی، راضیه؛ نورایی‌مطلق، ثریا و بختیار، کتایون. (۱۳۹۸). نگرش دانشجویان رشته بهداشت عمومی دانشگاه علوم پزشکی لرستان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی. *آموزش در علوم پزشکی*، ۱۹(۸۲)، ۵۱۹-۵۲۹.
- مرزبان، آمنه و مرزبان، هادی. (۱۳۹۷). نگرش دانشجویان رشته پرستاری دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی. *راهنمای توسعه درآموزش پزشکی*، ۵(۲)، ۲۲-۳۲.
- اجتهادی، مصطفی و بهروزی، محمد. (۱۳۸۵). توانایی‌ها و قابلیت‌های دانش‌آموختگان در پاسخ به نیاز بازار کار به منظور ارائه چهارچوب ادراکی مناسب، پژوهش در برنامه‌ریزی درسی، ۳(۱۰)، ۱-۲۹.
- جمالی، حمزه علی و قلعه‌نوی، مهران. (۱۳۹۲). نگرش دانشجویان رشته های بهداشت محیط و حرفه‌ای نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی در دانشگاه علوم پزشکی قزوین سال ۱۳۹۱، آموزش در علوم پزشکی، ۱۳(۷)، ۵۴۱-۵۵۰.
- سرمد، زهره؛ حجازی، الهه و بازرگان، عباس. (۱۳۹۰). روش تحقیق در علوم رفتاری، تهران: انتشارات آگاه.
- Agarkov, G. A., Tarasyev, A. A., & Sushchenko, A. D. (2020). Optimization of students' graduation by the university taking into account the needs of the labor market. *IFAC-PapersOnLine*, 53(2), 17399-17404.

- Almashayekhi, Abdullah., & Ukil, Minhajul Islam. (2024). Interested to start a venture but worried about the future: Investigating the role of resilience in fear of career uncertainty and entrepreneurial intention. *Acta Psychologica*, 243, 104148.
- Arasteh, H., Ketabdar, M. R., Abdollahi, B., & Zainabadi, H. R. (2022). Accountability of the Iran's Universities to the Labor Market from the Perspective of Higher Education Experts. *Iranian Journal of Culture and Health Promotion*, 6(2), 351-359. [In Persian]
- Berlingieri, F., Diegmann, A., & Sprietsma, M. (2023). Preferred field of study and academic performance. *Economics of Education Review*, 95, 102409.
- Cojocariu, V. M., & Puiu, M. (2014). Career-Counselling Practices for University Students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 149, 222-227.
- Guerrero, D. F. (2020). Industry–university collaboration in rural and metropolitan regions: What is the role of graduate employment and external non-university knowledge?. *Journal of Rural Studies*, 78, 516-530.
- Ijtihadi, M. & Behrouzi, M. (2015). Abilities and capabilities of graduates in response to the needs of the labor market in order to provide a suitable cognitive framework. *Research Quarterly in Curriculum Planning*, 3(10-11), 1- 29. [In Persian]
- Ilyés, V., & Sebők, A. (2023). University peers and career prospects: The impact of university ties on early labor market outcomes. *Economics of Education Review*, 96, 102456.
- Izadi, S., Salehi Omran, A., & Qurbani, A. (1389). Evaluating the employment status of graduates of Applied Scientific University. *Journal of Iranian Higher Education*, 1-24. [In Persian]
- Jamali, H. A., & Qalanoi, M. (2012). Attitude of environmental and professional health students towards their field of study and future career at Qazvin University of Medical Sciences in 2013, *Iranian Journal of Education in Medical Sciences*, 13 (7), 541-550.[In Persian]
- Karimi, M., & Ahmadi, S. (2022). Providing a competency model for university graduates for employment in the third millennium. *Managing Education in Organizations*, 11(2), 109-133. [In Persian]
- Marzban, A., & Marzban, H. (2017). Attitude of nursing students of Hormozgan University of Medical Sciences towards the field of study and future career. *Development Strategies in Medical Education*, 5(2), 22-32. [In Persian]
- Mokhtari Kia, A., Asadi Piri, Z., Ghasempour, S., Alaei, R., Nurai Mutlaq, S., & Bakhtiar, K. (2018). Attitude of public health students of Lorestan University of Medical Sciences towards their field of study and future career. *Iranian Journal of Education in Medical Sciences*, 19(82), 519-529. [In Persian]
- Rajabi, S., Nasim, S., Hashemi, H., & Mobasheri, F. (2022). Examining the awareness and attitude of environmental health engineering students of Shiraz University of Medical Sciences towards their field of study and future career. *Iranian Journal of Health and Environment*, 15(4), 617-632. [In Persian]
- Sarmad, Z., Hijazi, A. & Bazargan, A. (2010). *Research methods in behavioral sciences*. Agah Publications. [In Persian]
- Tamannaifar, M. R., & Gandomi, Z. (2011). The relationship between progress motivation and academic progress in students. *Education Strategies in Medical Sciences*, 4(1) 9-15. [In Persian]
- Tarverdizadeh, H., Taghipour, M., & Nezamivand, S. (2019). Predicting students' academic achievement based on emotional intelligence, personality and demographic characteristics, attitude towards education and future career with the mediation of academic resilience. *Education Research*, 65(16) 187-210. [In Persian]